

майстра з Черкащини Валентини Мірошник та члена Національної спілки майстрів народного мистецтва України Олеси Вакуленко.

Наукова бібліотека має свою Арт-галерею, де постійно проходять виставки та презентації (одна з них – персональна виставка витинанок Наталії Фесенюк «Витинанки долі»).

Функціонування локальної мережі та використання програмного забезпечення «УФД-Бібліотека» дозволяє автоматизувати всі основні бібліотечні процеси і налагодити комунікативний обмін інформацією у корпоративній мережі університету.

Варто пам'ятати, що бібліотека існує не сама для себе. Вона – інституція, структура, що приречена на вічне обслуговування. І буде жити до тих пір, поки до неї масово звертатимуться користувачі за знаннями, інформацією, духовними цінностями. Однак виклики ХХІ століття змушують переосмислити соціальні та культурні функції, які сьогодні реалізує бібліотека. Відбуваються процеси модернізації, і у таких умовах бібліотека є публічним простором, що орієнтується на запити і потреби своїх користувачів, системою, що постійно розвивається, змінюється, трансформується з традиційної бібліотеки в науково-інформаційний центр.

УДК 027.7.081:004.738.5(477.63-21)

*Олена Анатоліївна Дікунова,
завідувач інформаційно-бібліографічного відділу
бібліотеки Криворізького державного
педагогічного університету*

ВІРТУАЛЬНЕ ІНФОРМАЦІЙНО-БІБЛІОГРАФІЧНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ КОРИСТУВАЧІВ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ

З розвитком мережі Інтернет спостерігається тенденція стрімкого збільшення категорії відділених від бібліотеки віртуальних користувачів. І саме бібліотеки повинні стати провідниками нової культури – віртуального інформаційно-бібліографічного обслуговування, що забезпечує доступ до інформації в електронному вигляді й можливість інтерактивного спілкування в інформаційному всесвіті.

Затребуваність віртуальних способів спілкування в суспільстві забезпечує необхідність використання віртуальної реальності в інформаційно-бібліографічному обслуговуванні користувачів університетської бібліотеки, адже традиційні форми й технології, не дивлячись на свою актуальність, вже не можуть у повному обсязі задовольнити інформаційні потреби сучасних науковців, викладачів і студентів.

У вищих навчальних закладах України триває процес масштабного впровадження електронних освітніх ресурсів у навчальний процес. У цьому контексті підвищується роль бібліотеки ВНЗ до рівня інноваційно-орієнтованого комунікаційного центру, на базі якого здійснюється взаємодія користувачів бібліотеки з мережевими навчально-методичними, науковими, довідковими електронними ресурсами. Виконання такої відповідальної ролі передбачає перехід освітньої та інформаційної функцій бібліотеки на більш високий рівень забезпечення усіх учасників навчального й наукового процесів повною, оперативною та релевантною інформацією.

Бібліотека Криворізького державного педагогічного університету (КДПУ) активно використовує мережеві інформаційні технології для вирішення великого спектру завдань, пов'язаних з науковою, освітньою, професійною діяльністю. Загальновизнано, що найбільш ефективно інформаційно-бібліографічне обслуговування для потреб науки та освіти досягається за допомогою створення й функціонування веб-сайту бібліотеки, що стає об'єктивною необхідністю забезпечення різних засобів доступу до інформації. Важливим

елементом його структури є відображення інформації про електронні ресурси й надання електронних послуг.

Онлайновий багатоаспектний оперативний бібліографічний пошук інформації забезпечує *електронний каталог*, що відображає фонд бібліотеки КДПУ. Активне звернення користувачів до електронного каталогу зумовлено його доступністю в будь-який час доби, простотою використання, доволі великим хронологічним охопленням, можливістю оперативно скорегувати пошук.

Важливою особливістю електронного сервісу бібліотеки КДПУ є забезпечення доступу віддалених користувачів до електронних ресурсів власної генерації бібліотеки (*лінійні бібліографічні ресурси*), зокрема бібліографічної продукції – тематичних списків літератури, списків нових надходжень, бібліографічних покажчиків (біобібліографічних, тематичних, краєзнавчих), віртуальних виставок, інформаційних і тематичних оглядів, створених на допомогу навчальній, науковій і професійній діяльності.

Розширити зону інформаційно-бібліографічного обслуговування за рахунок віддалених користувачів спонукало бібліографів створити *«Віртуальну бібліографічну довідку»*. Бібліографи виконують різноманітні види запитів: адресні, тематичні, фактографічні, уточнюючі. Пошук інформації здійснюється бібліографами на основі електронного, традиційного каталогу й картотек та мережі Інтернет. Користувач отримує відповідь на вказану адресу електронної пошти у вигляді бібліографічного списку літератури, яка є у фонді книгозбірні, та списку джерел пошуку інформації (електронні ресурси) в Інтернеті.

Бібліографи головним своїм завданням вважають оперативне надання відповідей на запити віддалених користувачів із забезпеченням надійності та повноти інформації, комплексність обслуговування, що включає надання як бібліографічної, так і повнотекстової інформації, пріоритетне використання електронних ресурсів у задоволенні запитів. Відповіді на запити користувачів викладено в *«Архіві виконаних довідок»* на сайті. Інтенсивність запитів достатньо велика, адже актуальність послуги очевидна, – це зручний і оперативний спосіб отримання інформації, що дозволяє значно скоротити час самостійного пошуку та отримати кваліфіковану відповідь провідних фахівців.

Ефективною формою диференційованого інформаційно-бібліографічного обслуговування науковців вишу є систематичне забезпечення бібліографічною інформацією у відповідності з науково-дослідними темами кафедр. Технологічною основою бібліографічного інформування кафедр є *електронна розсилка* інформаційних списків – обов'язковий елемент електронного сервісу.

У практику інформаційно-бібліографічної діяльності ввійшов особливий напрям віртуального бібліографічного обслуговування – *веббіографія*.

На сайті бібліотеки КДПУ розміщено навігаційну рубрику «Інтернет-ресурси», і для швидкого знаходження ці ресурси відповідно впорядковані та структуровані. Рубрики включають підрубрики, де розміщені гіпертекстові назви інтернет-ресурсів. Бібліографи у віртуальному інформаційно-бібліографічному обслуговуванні орієнтуються виключно на якість сайтів. Насамперед, якісні результати пошуку повинні відповідати трьом критеріям одночасно: вони надходять з веб-сайтів, що заслуговують на довіру й рекомендовані авторитетними бібліотечними фахівцями; містять найсвіжішу наявну інформацію; є абсолютно релевантними запиту.

Отже, комплексний підхід до електронного інформаційно-бібліографічного обслуговування допомагає створювати віртуальну модель бібліотеки КДПУ, розширювати сферу її можливостей, залучати нових користувачів, упроваджувати інноваційні форми електронних бібліотечно-бібліографічних послуг, що сприяє задоволенню інформаційних потреб користувачів, високій якості віртуального обслуговування й удосконаленню тривалої та ефективної комунікаційної взаємодії бібліотеки й користувачів.